

Торгівля людьми — соціальна проблема сучасності

Сьогодні для багатьох людей проблема торгівлі людьми є незрозумілою і неприйнятною.

В усьому світі торгівля людьми — один з найтяжчих злочинів проти особи. 15 листопада 2000 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію 55/25, яка містить Протокол про попередження та припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, та покарання за неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності. У цьому документі вперше подається міжнародне визначення поняття «торгівля людьми»: торгівля людьми означає здійснювані з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, переховування або утримання людей шляхом загрози або застосування сили, інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю становища, або шляхом підкупу, у вигляді платежів або вигод, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.

Експлуатація включає, як мінімум, експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю або послуги, рабство або звичаї, подібні з рабством, підневільний стан або вилучення органів.

Згода жертви торгівлі людьми на заплановану експлуатацію, про яку йдеться вище, не береться до уваги, якщо було використано будь-який із перерахованих заходів впливу.

Вербування, перевезення, передача, приховування або утримання дитини з метою експлуатації вважаються «торгівлею людьми», навіть якщо вони не пов'язані із застосуванням будь-якого із заходів впливу.

Сьогодні страшне слово «торгівля людьми» стосується й українських громадян, адже Україна є однією з країн-постачальниць на ринку торгівлі жінками.

Чому жінки їдуть з України? Мотиви різні: безробіття, пошуки високооплачуваної роботи, бажання матеріально забезпечити сім'ю (батьків, дітей), прагнення отримати престижну освіту, професію, бажання «побачити світ», втілити мрії про «гарне життя» за кордоном, вдало вийти заміж тощо.

Але перш за все змушують жінок виїжджати за кордон пошук будь-якої роботи та засобів для поліпшення свого матеріального становища.

Виїзду жінок за кордон великою мірою сприяють широко розповсюджені серед населення суспільні міфи — небезпечні установки людської свідомості, які стосуються і тендерних проблем.

1. Особливо небезпечні тендерні стереотипи, які торговці людьми (трафікери) використовують, аби переконувати дівчат та жінок, що за кордоном їх чекає краща доля. Одним із небезпечних тендерних стереотипів є суспільне переконання, що найважливіше для дівчини — це вдало вийти заміж. І це «вдало» часто означає — «за багатого». Не маючи інших можливостей для самореалізації в суспільстві, шлюб з іноземцем стає найшвидшим та найкращим способом забезпечити своє майбутнє життя для багатьох українських жінок. Жінки виставляють себе на світовий ринок наречених, незважаючи чи не знаючи про безпеку стати жертвою трафікерів.

2. Засоби масової інформації, кінофільми, книги нав'язують різноманітні небезпечні міфи молодим жінкам. Наприклад, «Проституткою заробляти гроші за кордоном зовсім не страшно. Там у неї є шанс влаштуватися на роботу, вдало вийти заміж». Насправді, шлях у проституцію — це крок у безодню. Маючи надію лише певний час попрацювати проституткою за кордоном, жінка вважає, що може себе захистити. Але заробітки для самої жінки можуть виявитися мізерними, а насильство і безвихідь — цілком реальними. І повертаються ці жінки додому бідними, до того ще й хворими, психічно і фізично скаліченими.

Окрім тендерних стереотипів, серед жінок і чоловіків в Україні існує ще одне небезпечне переконання: «Нелегальна робота — це нормально». Розуміючи, що у розвинутих в економічному плані й тому більш привабливих країнах знайти легальну роботу практично неможливо, жінки погоджуються на нелегальну. Цим і користуються трафікери, зтягаючи люд до трудового рабства.

І, нарешті, глибоке переконання українців: «Гірше не буде». Люди їдуть з нашої країни за кордон, бо бажають змінити своє життя, яке їх не влаштовує. Головним їхнім девізом є: «Гірше бути не може».

Дослідники з різних країн звернули увагу, що жінки швидше погоджуються на роботу, що не відповідає їхньому рівню освіти і кваліфікації. У той час як чоловіки в подібній ситуації вагаються з прийняттям рішення щодо виїзду працювати за кордон або зовсім не бажають працювати. Зростає кількість родин, де жінки є основними годувальницями, на яких лежить відповідальність за всю сім'ю.

Незважаючи на увагу міжнародних організацій до зазначеної проблеми, торгівля людьми, примусова проституція, торгівля людськими органами в останні роки набули поширення як види незаконного бізнесу.

Ситуація ускладнюється тим, що процес міграції швидко стає криміногенним, оскільки дешева робоча сила виступає основою надприбутків посередників як в Україні, так і за її межами. Нині торгівля жінками і дітьми вважається третім за величиною джерелом доходів організованої злочинності, поступаючись лише наркотикам і зброї.

Фахівці відзначають посилення загальної криміналізації суспільства. Існування цієї проблеми експерти в ході опитування пов'язували з проблемами виховання.

Бідність, неможливість працевлаштуватися й отримати освіту через корумпованість майже всіх сфер життєдіяльності є одним з головних чинників залучення до кримінального бізнесу великої кількості молодих людей. І насамперед це стосується підліткової частини населення України, яка, розуміючи батьківську неспроможність забезпечити родину належним чином, у багатьох випадках стає на шлях скоєння злочинів.

Жах ситуації в тому, що молоді люди та (хні батьки не бачать перспективи для життя та самореалізації в українському суспільстві. Вища освіта не стає запорукою нормального забезпеченого життя.

В нашій країні люди звикли, що закон можна порушувати і обходити. Особливо бізнесмени, підприємці, що використовують найману працю. До торгівлі людьми можна віднести і таке явище: працюючи неофіційно у роботодавця, людина продає свою працю, отримуючи зарплату в конверті. Роботодавець не сплачує внески у Пенсійний та інші фонди. Соціально така людина не захищена ні сьогодні, ні в майбутньому. Відразу порушуються закони: Божий — «не кради», та державний — приховування прибутків та несплата податків.

В Україні діє національна безкоштовна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми за телефоном 8-800-500-22-50, інформаційно-консультативна телефонна лінія, за якою здійснюється консультування з даних проблем фахівцями Західноукраїнського центру «Жіночі перспективи» — 8 (032) 2-962-962. Послуги надаються на безоплатній та конфіденційній основі.